

מצגת הסבר על טופס 161 ומסלולי מיסוי ועזיבות עבודה

מעודכן לשנת המס 2020

מאת יועצת המס ליאת ארמי

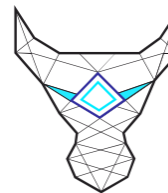
מייסדת וראש תחום מיסוי

המכללה לתכנון פרישה ולפיננסים

טל' 077-2200988

מייל. office@rf-college.com

סעיף 9(א7) - מיסוי מענקי פרישה

ניתוק יחסי עובד מעסיק – 6 חודשים.

מענק פרישה כולל:

פיצויי פיטורין – **בקופות ומהמעסיק במזומן**

מענק הסתגלות

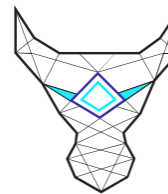
פדיון ימי מחלה.

פיצוי בגין אי הודעה על פרישה.

דמי שתיקה

מענק שנים עודפות – **שמתקבל בעזיבת עבודה (לא לפני)**

(פדיון ימי חופשה והבראה לא חלק ממענק הפרישה)

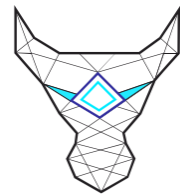
סעיף 9(א7) - פטור למענקי פרישה

שלבי עבודה לחישוב פטור מענקי פרישה :

1. יש לקחת את הנמוך מבין: * "שכר אחרון" / תקרה בסעיף 12,420 (בשנת 2020).
2. יש לכפול את התוצאה שקיבלנו ב-1 במס' שנות הוותק.
התוצאה שקיבלנו הינה המענק הפטור.

*"שכר אחרון": משכורת למעט החזר הוצאות ושווי רכב.

(בפרקטיקה מחלקים את ההבראה ל-12, והחלק ה-1/12 מתווסף למשכורת האחרונה)

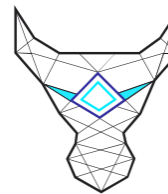
מיסוי מענקי פרישה

דוגמה:

שכר אחרון 15,000, וותק 10 שנים, מענק פרישה 150,000.

חישוב מענק פרישה חייב במס:

$$\begin{array}{rcll} & 150,000 & \text{מענק פרישה} & \\ 15,000 / \underline{12,420} \times 10 = & \underline{(124,200)} & \text{פטור 9(7א)} & \\ & 25,800 & \text{חייב} & \end{array}$$

רשימת מסמכים נדרשים למס הכנסה – עזיבת עבודה

- טופס 161 – הודעת מעביד על פרישה מעבודה של עובד – בטופס זה מפורטים כל כספי מענקי הפרישה להם זכאי העובד.
- שלושה תלושים אחרונים.
- טופס עזר למילוי טופס 161/ערכי פדיון – נתונים מהחברות המנהלות לגבי הפיצויים שבקופות (יתרה עדכנית, פיצויים קצבתיים/הוניים, שם המעסיק, מס' תיק הניכויים).
- טופס 161א – הודעת עובד עקב פרישה מעבודה. בטופס זה העובד מידע את מס הכנסה בהחלטה המיסויית לגבי מענקי הפרישה המפורטים בטופס 161.

מיסוי מענקי פרישה

דגש : המנהל (פקיד השומה) והמעסיק ([הנחיה חדשה החל מ-12/2018](#)) יכולים לאשר פטור מוגדל עד 150% מהשכר האחרון (אך לא יותר מהתקרה – 12,420) .

דוגמא :

שכר אחרון 8,000, וותק 10 שנים, מענק פרישה 130,000.

פתרון :

$$\begin{array}{lcl} \text{מענק פרישה} & 130,000 & \\ \text{פטור 9(א7)} & (120,000) & \\ \hline & 10,000 & \end{array}$$
$$12,420 / 8,000 \times 150\% = 12,000 \times 10 =$$

לפי הנמוך

חייב 10,000

מיסוי מענקי פרישה

דוגמה:

עובד פרש ממקום העבודה לאחר 15 שנות ותק, בעשר השנים הראשונות עבד ב-100% משרה, ובחמש השנים האחרונות עבד ב-70% משרה.
משכורתו האחרונה עמדה על סך של 4,000 ₪.
מענק פרישה שהתקבל – 150,000 ₪.

מיסוי מענקי פרישה

חישוב:

שנות ותק	אחוז משרה	משכורת אחרונה	חישוב
10	100%	5,714	4,000/70%
5	70%	4,000	

חישוב משכורת משוקללת:

$$\frac{5,714 * 10 + 4,000 * 5}{15} = 5,143$$

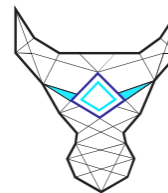
חישוב הפטור:

$$12,420 / 5,143 * 150\% = \underline{7,714.5} * 15 = 115,718$$

לפי הנמוך

מענק פרישה חייב:

$$150,000 - 115,718 = 34,282$$

מיסוי מענקי פרישה

אפשרויות מיסוי:

1. לשלם מס בשנת המס השוטפת - לפי שיעור המס השולי של הנישום בשנת העזיבה.
2. פריסת המענק החייב 8(ג) – חלוקה באופן שווה של מענק הפרישה החייב במס, כאשר כל חלק מחויב לפי שיעור המס השולי בשנת המס אליה הוא משויך.
3. לבקש רצף זכויות לקצבה – לבקש שהפיצויים בקופה יתקבלו כקצבה חודשית בעתיד.
4. לבקש רצף זכויות – רצף זכויות לפיצויים (כל המענק, חלק חייב+פטור) – לבקש להשאיר/להפקיד את כל כספי הפיצויים בקופה על שמו של הנישום, כאשר מועד ההתחשבנות המיסוית יהיה ביום שיעזוב את המעסיק הבא, אלא אם ממשיך עם הרצף.

מיסוי מענקי פרישה – פריסת פיצויים

פריסת פיצויי פיטורין : 8(ג)

פריסת מענק פרישה הינה לצורך חישוב המס בלבד (המענק לא מתקבל בתשלומים במשך שנות הפריסה). ניתן לפרוס לשנים קדימה או אחורה, לא ניתן לפרוס מעבר ל- 6 שנים.

חישוב שנות פריסה לשנים קדימה - כל 4 שנות וותק מהוות שנת פריסה אחת.

חישוב שנות פריסה לשנים אחורה – כל שנת וותק מהווה שנת פריסה אחת.

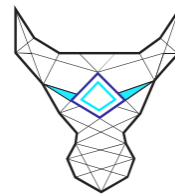
מי שפרש ברבעון האחרון של השנה (מ- 1.10) יוכל לבקש פריסה קדימה ללא השנה השוטפת.

מיסוי מענקי פרישה – פריסת פיצויים

הערה:

1. פרישה בתאריך 30 בספטמבר בטופס 161 מאפשרת פריסה מהשנה העוקבת.
2. בחלוקה לשנות הפריסה יש לעגל למעלה תוצאה מעל חצי.
3. ניתן להעניק פטור 9(5) בכל שנת פריסה.
4. נישום יבקש פריסה בטופס 161 ג.

מיסוי מענקי פרישה – פריסת פיצויים

דוגמאות לחישוב שנות פריסה קדימה:

שנות פריסה	חישוב	שנות ותק
שנה פריסה	$4/4$	4
שנתיים פריסה	$2=8/4$	8
שנתיים פריסה	$1.5 = 6/4$	6
לא מעבר לשש שנות פריסה	$7=28/4$	28

מיסוי מענקי פרישה – פריסת פיצויים

דוגמא :

נישום עבד במשך 16 שנים, משכורת אחרונה 6,000, קיבל פיצויים 200,000 ₪.
המנהל אישר הגדלת המשכורת האחרונה ב- 150%.

פתרון :

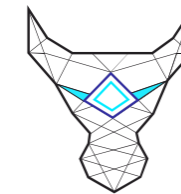
$$12,420 / 9,000 = 150\% * 6,000 - \text{כנמוך}$$

מענק פרישה	200,000
פטור 9(א7)	$9,000 \times 16 = \underline{144,000}$
חייב	56,000

16

$$4 = 4 \quad (4 \text{ שנות וותק מהוות שנת פריסה } 1)$$

$$\text{פריסה: } 56,000 : 4 = 14,000$$

מיסוי מענקי פרישה – פריסת פיצויים

בדיקת כדאיות לפריסת מענק חייב:

דוגמה:

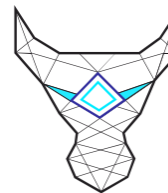
עזיבה בתאריך 31.10.2019

משכורת אחרונה – 19,000 ₪.

שנות וותק – 12.

סה"כ מענקי פרישה מהמעסיק ומהקופות – 300,000 ₪.

הנישום (זכר, יליד 1956) מבקש למשוך את כל מענקי הפרישה, לנצל את הפטור המקסימלי ולפרוס באופן אופטימלי.

מיסוי מענקי פרישה – פריסת פיצויים

בדיקת כדאיות לפריסת מענק חייב:

המשך...

נתוני הכנסות מיגיעה אישית לפי שנים (למעט מענק פרישה):

2019 – 250,000 ₪

2020 – 312,000 ₪

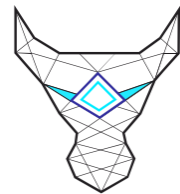
2021 – 312,000 ₪

2022 – 320,000 ₪

2023 – 144,000 ₪

2024 – 144,000 ₪

2025 – 144,000 ₪

מיסוי מענקי פרישה – פריסת פיצויים

בדיקת כדאיות לפריסת מענק חייב:

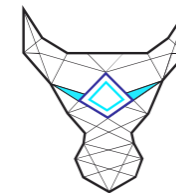
המשך...

סעיף 121 לפקודה

להלן שיעורי המס לשנת 2019 שעודכנו לפי שיעור עלית המדד.

מדרגות המס על הכנסות מיגיעה אישית ב - ש

שיעור המס	הכנסה שנתית	שיעור המס	הכנסה חודשית
10%	עד 75,720	10%	עד 6,310
14%	מ 75,721 עד 108,600	14%	מ 6,311 עד 9,050
20%	מ 108,601 עד 174,360	20%	מ 9,051 עד 14,530
31%	מ 174,361 עד 242,400	31%	מ 14,531 עד 20,200
35%	מ 242,401 עד 504,360	35%	מ 20,201 עד 42,030
47%	מכל שקל נוסף	47%	מכל שקל נוסף

מיסוי מענקי פרישה – פריסת פיצויים

בדיקת כדאיות לפריסת מענק חייב:

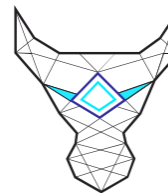
המשך...

סעיף 121 לפקודה

להלן שיעורי המס לשנת 2020 שעודכנו לפי שיעור עלית המדד.

מדרגות המס על הכנסות מיגיעה אישית ב - ש

<u>שיעור המס</u>	<u>הכנסה שנתית</u>	<u>שיעור המס</u>	<u>הכנסה חודשית</u>
10%	עד 75,960	10%	עד 6,330
14%	מ 75,961 עד 108,960	14%	מ 6,331 עד 9,080
20%	מ 108,961 עד 174,960	20%	מ 9,081 עד 14,580
31%	מ 174,961 עד 243,120	31%	מ 14,581 עד 20,260
35%	מ 243,121 עד 505,920	35%	מ 20,261 עד 42,160
47%	מכל שקל נוסף	47%	מכל שקל נוסף

מיסוי מענקי פרישה – פריסת פיצויים

בדיקת כדאיות לפריסת מענק חייב:

חישוב מענק פרישה פטור / חייב במס:

סה"כ מענק פרישה 300,000

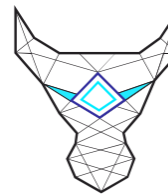
פטור לפי סעיף 9(א7) $12,380 * 12 = 148,560$ – תקרת פטור בשנת 2019 (שנת עזיבת העבודה)

מענק פרישה חייב במס 151,440

חישוב מקסימום שנות פריסה קדימה:

$$12 : 4 = 3$$

ניתן לפרוס החל משנת 2020 בשל עזיבת עבודה ברבעון האחרון של השנה, יש לבדוק כדאיות.

מיסוי מענקי פרישה – פריסת פיצויים

בדיקת כדאיות לפריסת מענק חייב:

2019 – 250,000 ₪ - שיעור מס שולי 35%

2020 – 312,000 ₪ - שיעור מס שולי 35%

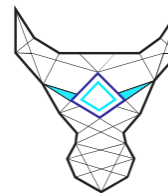
2021 – 312,000 ₪ - שיעור מס שולי 35%

2022 – 320,000 ₪ - שיעור מס שולי 35%

מסקנה:

הנישום נמצא בכל השנים בשיעור מס שולי 35%, המענק יחויב במלואו ב- 35% מס אם יימוסה בשנת עזיבת העבודה (2019) או אם ייפרס לשנים הבאות.

הפריסה לא מקטינה את המס לתשלום ומחייבת את הנישום בהגשת דוחות שנתיים למס הכנסה. לא בכל מקרה הפריסה כדאית.

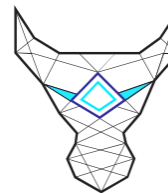
מיסוי מענקי פרישה – רצף קצבה

רצף קצבה :

הסעיף מאפשר לנישום לבקש שכספי פיצויים קצבתיים בלבד (קוד 6 ו-5) יתקבלו כפנסיה בעתיד, ובכך הוא דוחה את אירוע המס עד ליום קבלת הפנסיה.

הפנסיה זכאית לפטור בעתיד כאשר גם במידה ותהיה חייבת במס, היא תהיה חייבת בשיעור המס השולי בעתיד שצפוי להיות נמוך יותר.

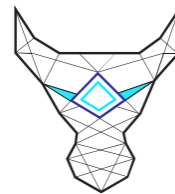
חרטה מרצף קצבה – ניתן בכל שלב (עד קבלת הפנסיה) הנישום יבקש חרטה מרצף קצבה בטופס 161ג.

מיסוי מענקי פרישה – רצף קצבה

יתרונות:

1. ישנה אפשרות משחק לגבי הסכום שנייעד לקצבה, כלומר ניתן למשוך את החלק הפטור ולייעד לקצבה את המענק החייב במס, או לייעד את כל הסכום לקצבה.
2. בחרטה מרצף קצבה יהיה ניתן לנצל את יתרת הפטור שנותרה, לפי התקרה בשנת החרטה.
3. בחרטה מרצף קצבה המיסוי לפי שיעור המס השולי בשנת החרטה (אפשרות לתכנון מס).

מיסוי מענקי פרישה – רצף קצבה

חסרונות:

1. בחרטה מרצף קצבה ניתן לפרוס את המענק החייב רק למס' שנות הפריסה שנותרו בספירה משנת הפרישה. (תרגיל בעמוד הבא)
2. לא ניתן בקש רצף קצבה על כספי פיצויים שמתקבלים מהמעסיק ומקופות הוניות.
3. חרטה מרצף קצבה מחייבת התחשבנות מס על כל כספי הפיצויים אשר עומדים לרשות העובד מאותו מעביד, למעט כספים בקרן פנסיה ותיקה הואיל וכספי הפיצויים יועדו מראש לתשלומי קצבה.

מיסוי מענקי פרישה – רצף קצבה

תרגיל :

ליאל פרשה ממקום העבודה בתאריך 28.2.2017 לאחר 23 שנות עבודה, הטופס 161 א בחרה ליאל למשוך מענק פרישה פטור בסך של 280,600 ₪, וליעד לקצבה מענק פרישה חייב במס בסך של 60,000 ₪.

בשנת 2020 ביקשה ליאל חרטה מרצף קצבה ופריסת מענק חייב.

שיעורי המס השולי של ליאל:

2017 – 34%

2018 – 21%

2019 – 31%

2020 – 31%

2021 – 20%

2022 – 20%

נדרש: מס שנוכה על המענק החייב.

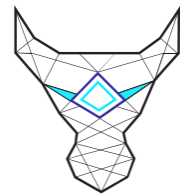
מיסוי מענקי פרישה – רצף קצבה

ניתן לפרוס לשלוש שנים (2020-2022)

$$60,000/3 = 20,000$$

המס שינוכה מהמענק החייב:

$$20,000 * 31\% + 20,000 * 20\% * 2 = \mathbf{14,200}$$

מיסוי מענקי פרישה – רצף קצבה

הערות:

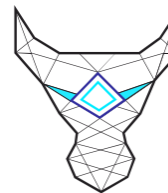
1. בקרנות הוותיקות ישנו רצף קצבה אוטומטי.
2. קבלת פטור בחרטה מרצף קצבה לפי שנת החרטה, מותנה בקבלת טופס 161 ואישור לרצף קצבה מפקיד השומה.
3. בחרטה מרצף קצבה לאחר קבלת פנסיה יראו היוון קצבה (בכפוף לתיקון 206).
4. פטור מוגדל למי שביצע רצף קצבה לפני התאריך 9.1.2000, אם השאיר את הכספים בקופה 5 שנים מיום בקשת הרצף. כל שנה החל מהשנה השישית מקנה 20% מתקרת הפטור המעודכנת בעת החזרה מהרצף. מקסימום כפל פטור.

ראה הסבר מטופס 161 ג בעמוד הבא

מיסוי מענקי פרישה – רצף קצבה

(15) בקשה לפטור נוסף למענק - על-פי סעיף 9(א7)(ז)(2) לפקודה, בטרם תיקונו בתיקון 120, מגיע פטור למענק שביקשו לגביו רצף קיצבה עד לתאריך 9.1.2000, גם אם העובד קיבל מענק פטור בעת פרישתו, אם המענק נשאר מופקד בקופה לקיצבה במשך למעלה מ- 5 שנים מיום בקשת הרצף. כל שנה החל מהשנה השישית מקנה פטור של 20% מתקרת הפטור המעודכנת בעת החזרה מהרצף.
לא יינתן פטור נוסף למענק שביקשו לגביו רצף לאחר 9.1.2000.

מיסוי מענקי פרישה – רצף קצבה

רצף קצבה אוטומטי – משנת 2017:

החלת רצף קצבה לעובד שפרש ולא ביצע בחירה, בהתקיים אלה:

1. מקור הכספים בקופה בהפקדות שוטפות והפקדות להשלמת פיצויים לקופת הגמל, שנשארו בקופה במועד סיום העבודה.
2. היתרה הצבורה במרכיב הפיצויים של העובד בכל הקופות הינה 366,510 ₪ (נכון לשנת 2020) או התקרה שנקבעה לעיל לכל שנת עבודה, הגבוה שבהם.

מיסוי מענקי פרישה – רצף קצבה

דוגמה:

פרישה לאחר 20 שנות ותק, משכורת אחרונה מבוטחת 40,000 ₪, פיצויים בקופות 800,000 ₪.

מה הסכום המקסימלי לרצף קצבה ?

חישוב:

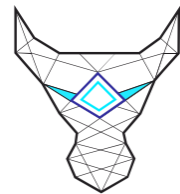
$$366,510 \text{ או } - \text{ לפי הגבוה } \underline{698,000 \text{ ₪}} = 20 * \underline{34,900} / 40,000$$

לפי הנמוך

פיצויים חייבים במס לפי שיעור המס בשנת הפרישה

$$800,000 - 698,000 = 102,000$$

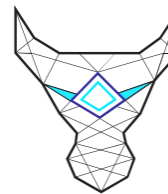
* בעת משיכת כספי הפיצויים הנישום יכול לבחור להעניק את הפטור לעודף או/ו לכספי הפיצויים שיקבל בחרטה מרצף קצבה.

מיסוי מענקי פרישה – רצף זכויות

רצף זכויות : הסעיף מאפשר לבצע רצף זכויות בהתקיימם של שלושה תנאים:

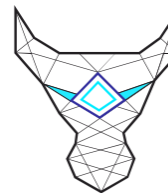
- הודעה למנהל – יש להודיע למנהל על בחירה באפשרות זו.
- השארת הכספים בקופת הפיצויים או במידה והתקבלו, הפקדתם באופן מיידי (30 יום) בקופת פיצויים, יש להעביר אישור הפקדת כספי הפיצויים למנהל.
- המעביד החדש מתחיל להפקיד תוך שנה לקופת פיצויים.

מיסוי מענקי פרישה – רצף זכויות

במידה ומתקיימים התנאים יחולו ההוראות הבאות :

- יראו את הכספים שהצטברו בקופת הפיצויים לרבות ריבית ורווחים אחרים כמענק פרישה.
- כמשכורת קובעת יראו את המשכורת אצל המעסיק האחרון.
- לצורך הוותק יש לקחת את סך התקופות אצל כל המעסיקים, אשר לגביהם הוחל הרצף.

מיסוי מענקי פרישה – רצף זכויות

דוגמה :

עובד פרש ממעסיק א' לאחר 10 שנות ותק, ביקש רצף זכויות מהנציבות והחל מיד לעבוד אצל מעסיק ב'. העובד פרש ממעסיק ב' לאחר 6 שנות וותק.

משכורתו האחרונה אצל מעסיק ב' עומדת על סך של 14,000 ₪, מענקי הפרישה שנצברו ממעסיק א' ו-ב' – 300,000 ₪.

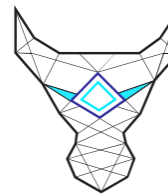
נדרש – מענק פרישה חייב במס.

חישוב:

מענק פרישה פטור $198,720 = 16 * \underline{12,420} / 14,000$ (לפי הנמוך)

מענק פרישה חייב במס $101,280 = 300,000 - 198,720$

ימולא טופס 161א אחד בלבד עם פרטי המעסיק האחרון אליו יצורפו שני טפסי 161 של שני המעסיקים.

מיסוי מענקי פרישה – רצף זכויות

חרטה מרצף זכויות :

עובד רשאי לחזור בו מרצף זכויות תוך שנתיים, במקרה זה יראו כמשכורת אחרונה את משכורתו אצל המעביד האחרון לגביו הוחל הרצף, כשהיא ממודדת ליום החרטה.

כוותק יראו את הוותק אצל כל המעסיקים לגביהם הוחל הרצף.

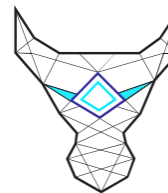
וכמענק פרישה יראו את כל הסכומים כולל ריבית ורווחים אחרים בגין סכומים שהפקידו המעבידים לגביהם הוחל הרצף.

הערות:

1. הבקשה לרצף פיצויים תשלח לנציבות מס הכנסה, ניתן לפנות לפקידי השומה במקרה שאין בטופס 161

מענקי פרישה בקודי 1 (מעסיק) ו- 3 (קופת פיצויים מרכזית).

2. נישום יבקש חרטה מרצף זכויות פיצויים בטופס 161 ג .

מיסוי מענקי פרישה – רצף זכויות

מגבלה –

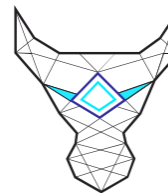
החוק מגביל את הסכום ברצף פיצויים וקצבה לפי החישוב הבא:

סכום מקסימלי ברצף פיצויים = (ארבע פעמים השכר הממוצע במשק + שכר לפי דיני עבודה) * שנות ותק

דגשים:

1. סכומים מעבר יחויבו במס לפי שיעור המס השולי בשנת הפרישה ללא אפשרות לפריסה.
2. ברצף פיצויים וקצבה, אם הסכום עולה על המגבלה, העודף שיחויב במס יהיה מכספים הוניים כגון: פיצויים מהמעסיק – בקוד 1, או כספי פיצויים מקופה הונית – בקוד 4 או 3.

שכר לפי דיני עבודה - הרכיבים שיובאו בחשבון שכר-עבודה לעניין תקנות אלו הם: שכר יסוד, תוספת ותק, תוספת יוקר, תוספת משפחה.

מיסוי מענקי פרישה – רצף זכויות

יתרונות –

1. ניתן לבצע פריסת מענק כאשר נלקחות בחשבון כל שנות הותק.
2. במקרה של פטירה ניתן ליהנות מתקרה מוגדלת.

חסרונות –

1. בחרטה לאחר שנתיים הנישום לא יהיה זכאי לפטור ופריסה על מענקי הפרישה.
2. מענק פרישה בקוד קצבתי (קוד 6 או 5) שבוצע לגביו רצף פיצויים יהפוך למענק פרישה הוני (לא יהיה ניתן לבצע לגביו רצף קצבה).
3. בחרטה מרצף פיצויים יש לבצע משיכה של כל הכספים שברצף פיצויים.
4. בחרטה מרצף פיצויים – יש שתי אפשרויות בפריסה קדימה:
  - א. פריסה החל משנת החרטה לשנים שנותרו, בספירה מיום הפרישה.
  - ב. לחזור לשנת הפרישה ולבצע פריסה עד 6 שנים, בכפוף להוראות מס הכנסה.
5. בחרטה מרצף פיצויים – אם הנישום ביקש פריסה אחורה, השנה האחרונה לפריסה תהייה שנת הפרישה.

